

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**Indvielse
Lemvig Gymnasium**

Måndag den 26. april 1982

Velkomst.

Nu ligger der et gymnasium i Lemvig, og det varer ikke længe før det første kuld studenter springer ud.

Vi siger velkommen til hinanden ved at holde en indvielse med en stor fest, forårskoncert og underholdning. Tak fordi vi fik lov til at invitere så mange, så vi virkelig kan få indtryk af, hvor mange, der har tilknytning til gymnasiet på en eller anden måde. I aften skal gymnasiets bygninger stå deres prøve som samlingssted for flere hundrede mennesker, som alle skal have en hyggelig aften. Mange elever og lærere har været i gang med at planlægge og arrangere det praktiske, og ikke mindst musikere udefra har slidt i det for at gøre indvielsen til en oplevelse. Tak til dem, og også en varm tak til dem, der har villet udlåne deres billeder af Niels Bjerre til vores lille indvielsesudstilling.

Velkommen til alle.

LA

Se, Solkuglen ruller nu
Morgenen (ind)

Kantate af Jørgen Pløetner
over tekster af Theodor Sørensen, udvalgt af Claus Engstrøm.
I anledning af indvielsen på Lemvig Gymnasium
d. 26/4 ~ 1982

Se, Solkuglen ruller nu Morgenen ind

Der snuer en Klode saa tæt og saa tyk
med lunge vrolige Hare paa Ryg
med ildstrammet Mulm imod Tyngde og Tryk.
Beboet af Væsner med Tand og med Horn
med Næb og med Kløer, med Negle og Horn
med Hyster paa Lur under Lur under Korn

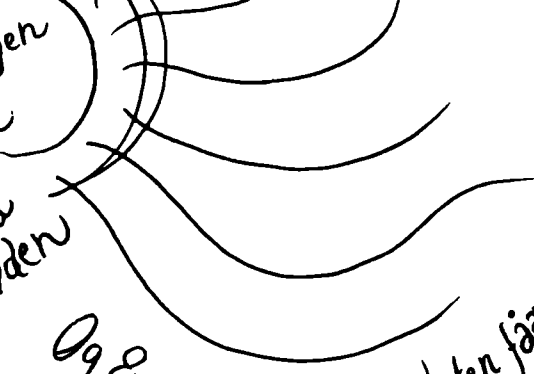

Jeg synger dig, Jorden, en Lovsang paany
og Tønderis aad jeg dit muldmatte Korn
ja, frodige Okser som leved tilforn
fortæred jeg lige til Knokler og Horn
Og medens jeg synger om Skove og Skyer

om Kræget, der græsser, om Fivet dero
Min Kone staar hjemme og myrder et D

Al Ungdom staar saligen fyldt med sig selv
med Erner paa Spring mod et Skød og et Skælv
et Spring over Dødens fortærende Elv.
Jeg synger dig Jorden en Lovsang paa nu

Nu holder Europa mod Sol igen
og Syden blæser paa Norden
Vugletræk over Landene gaa
Vulden dufter saa mæt og raa
et kribler i Ryggen af Jorden

Og Engen bli'r grøn og Urten får Køn
og Arret af Brynde lider
Nu trækker det op over alle Sted
igen til den store Frugtbarhed
Gjenfødselsens stangre Tider.

Se Fjordens dybe, svale Blaa!
Et tital af faldne Brande,
fra Baalet højt i Himlens Blaa
ligger og hopper lystigt derpaa
Der leger Ild over Vandet.

Det bløder af Glæde i mit Sind
saa klare Dage rinder.
Paa Marker staar Koen veltilfreds
og æder af det saftige Græs
som Sden gennem skinner.

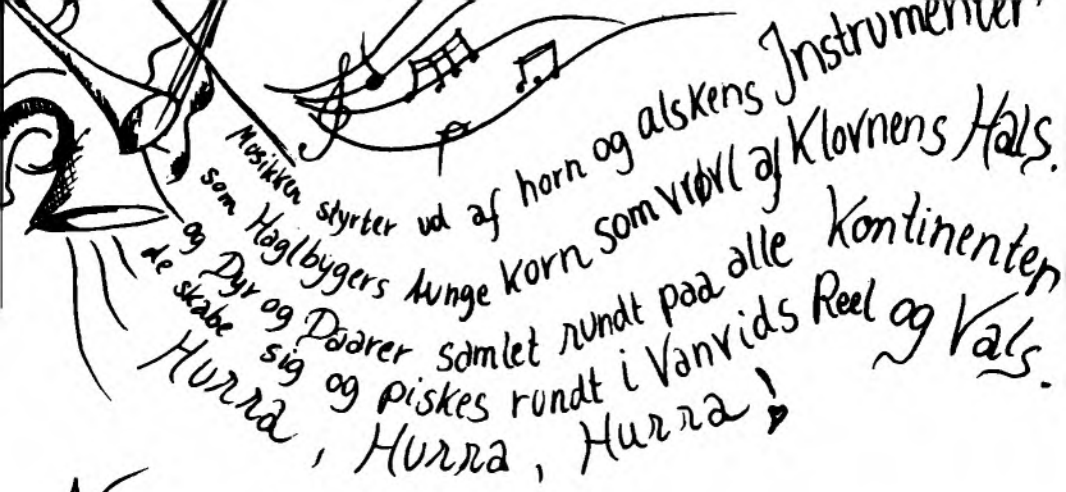
Hvad er vi, alt vort Værk og vore Aar?
Vi, som i Dag bebor en kølnet Klode
Vi, som har dyrisk Rod
i Urtids Vær
og siden, fyldt af muldne Kræfter
groede?

En Pige paa Gulvet standser
og ser sig om
Hun ser ham deroppe og vinker: Kom!
Kom, spring dig i Dansen med mig
Imorgen er salen tom.
mens der er Tid!

En Mand paa Balkonen tænker, imens han ser
paa dem, der dybt i Salen danser og ler:
Om hundrede Aar er de nede her
græste er
ikke een af dem
danser men.

Musikken styrter ud af horn og alskens Instrumenter.
som Høglbygers klinge korn som vrøvl af Klovnens Hals.
og Dyr og Dører somlet rundt paa alle Kontinenten
de skabe sig og piskes rundt i Vanvids Reel og Vals.
Hurra, Hurra, Hurra!

Nu farer fire Heste ind
Musikken er en Hvirvelvind
i vildest Fald og stigen
en overdaadig Skrigen
af luft, der pines gennem Rør
af Tarmestreg, der slides mør
af Nerver som den onde klør.

slaa Heste, Klowner, Djærle løs
med karm fra alle sider!
Hurra for hver en hastig Tøs
der rundt Manegen rider!
Det er som vilde Kræerne
roterer i min Hjerne
Hvor er min lille Kerne?

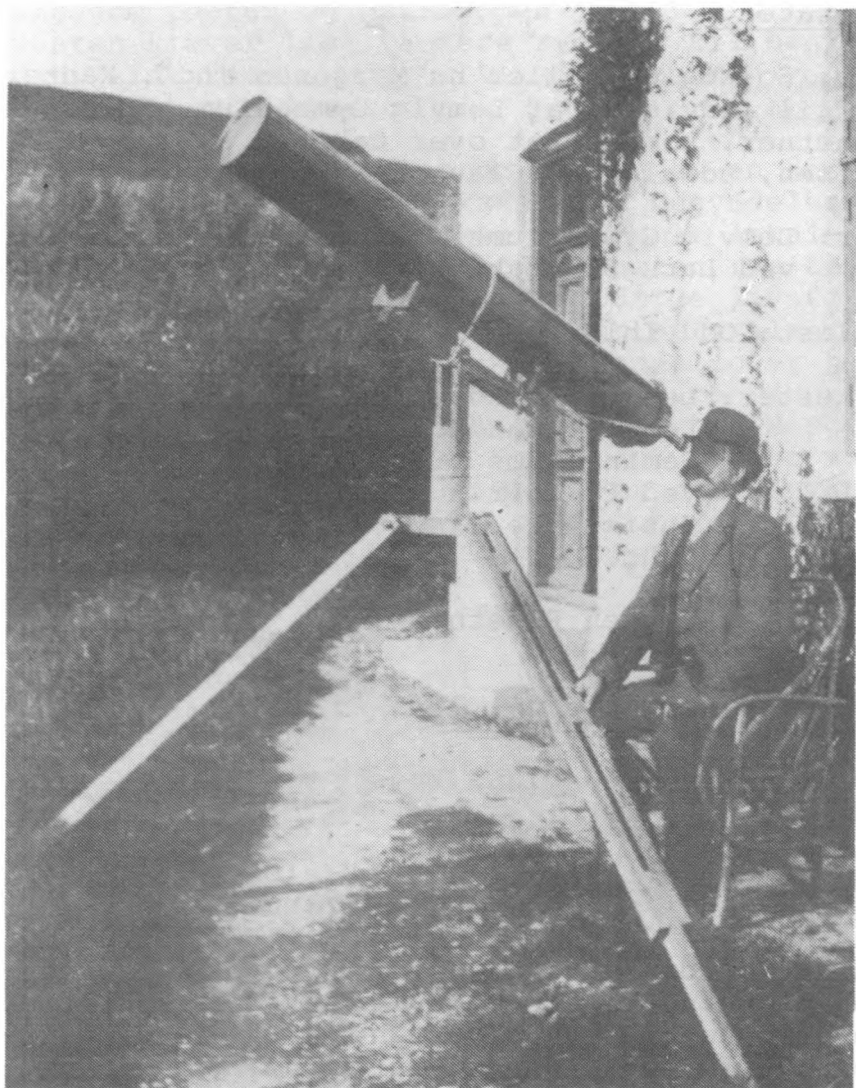
Danmark, nu blunder den Lyse Nat bagved din Seng, naar du sover
Gøgen kikker i Skov og Krat, Vesterhavet og Kattegat
synger, imens det dugger, sagte som Sang ved Yugger.

Danmark du vaagner med Søer blaa, mætte som Moderigh
Aft, Hvæt i dine arme laa, lader du Solen skinn
ser, hvor det yppigt glider frem af forgangne Tider.

Pigernes hatter og lyse Haar, Lig, som jaar aldrig Ende
Øjnene blaa som Vind i Vaar- mildt om et evigt Danmark spe
Sol over grønne Sletter, hylke og lyse Nætter.

Kantaten.

"Se, Solkuglen ruller nu Morgenen ind". Kantate til indvielse af Lemvig Gymnasium af Jørgen Plaetner, komponeret over tekster af Thøger Larsen, udvalgt af Claus Engstrøm.

Kor: Lemvig Gymnasiums elever (indstudering ved Lars Skovbakke og Eva Zeuthen)

Solist: Odd Ihle

Orkester: Lemvig-Thyborøn/Harboøre Musikskole, Lemvig Amatørorkester, Nr. Nissum Seminariums orkester (indstudering ved Poul Erik Henriksen) og Herning Musikskole (indstudering ved Holger Schreiber)

Dirigent: Jørgen Plaetner

At stille sig i positur.

Introduktion ved Claus Engstrøm

Om kantatens tekster.

Det er ikke Charlie Chaplin, som med et noget vildtgroende overskæg gør forberedelse til optagelse af "Chaplin som astronom". Fotografiet på foregående side viser Thøger Larsen i fuldt dagslys foran fotograf Winthers linse med digterens hus som baggrund. På den græsklædte bakke bor nu nogle gymnasieelever og -lærere, og bag den ligger den bygning vi nu er i, Lemvig Gymnasium. Om nogle få øjeblikke skal vi høre Jørgen Plaetners kantate bygget over Thøger Larsen-tekster.

At synge en kantate er at stille sig i positur,

ligesom poeten og astronomen på fotografiet. Genren kræver lidt rankere ryg end til hverdag, lidt videre udsyn. Vi må ramme den rene tone vi har i livet.

Når vi sådan stiller os op og synger en komposition bygget over tekster fra begyndelsen af århundredet er det ikke af simple lokalpatriotiske grunde, men fordi poeten fra Lemvig endnu ikke er overgået i moderne livsfølelse. Han tæller i lysår og har oplevelser som en astronaut, hans rumfornemmelse er heliocentrisk. Mens vi hører på kantaten snurrer vi rundt. "Se, Solkuglen ruller nu Morgen ind". Sådan begynder kantaten. Det er solen der har fat i os, og forår er det blevet: "Nu hælder Europa mod Sol igen", hedder det hos Thøger Larsen. Således snurrer og vugger vi i rummet.

På visse måder er Thøger Larsens digtning noget gammeldags at se til. Der findes vistnok ikke så meget som en enkelt Ford-bil eller bare en selvbinder i hans vers. Som poet lader han til at være størebblind for den tid, der bryder frem for øjnene af ham, den kunne andre og yngre, fx. Bønnelycke, Tom Kristensen og Otto Gelsted tage sig af. Det gjorde de med fuld musik, mens Larsen til det sidste synger den samme vise. Alligevel er der i digtet I Cirkus som er fra 1905 en fart og tone på kanten af den ekspressionisme, som den da 6-årige Tom Kristensen senere skulle blive en mester i. Det er en tekst, der ligesom den foregående om manden på balkonen, handler om nu'et.

Således er kantaten bygget op omkring modsætningen mellem den mægtige kosmiske vision, der er blevet Thøger Larsens store bidrag til dansk lyrik, og den helt nære og tætte registrering af øjeblikket, som er hans anden

force. Kantaten er i sine enkeltd dele Thøger Larsens, men helheden er vores. Udvalget er naturligvis bestemt af lejligheden og altså langt fra et udtryk for forfatterskabet som helhed.

Kompositionen.

Samarbejdet mellem Thøger Larsen og Jørgen Plaetner viser i et lille glimt væsentlige dele af dette vores 20. århundrede. Vi er kommet længere mod slutningen af det, end Thøger Larsen kom ind i det. Man kunne måske forestille sig at Schönberg kunne have fået mere ud af at finde en anden nordvestjyde end I. P. Jacobsen som grundlag for en komposition, at det moderne tonesprog kunne mødes med en lyriker med den nye kosmiske livsbevidsthed, men det sker altså først nu med Plaetners komposition.

I Jørgen Plaetners komposition mødes det europæiske modernistiske tonesprog med vores hjemlige sangtradition, som for længst i form af sange til højskolesangbogen har lukket sig op for Thøger Larsen, med Oluf Rings komposition til Danmarkssangen som den mest kendte. Det er denne spænding, der gør kompositionen så kompleks. På den ene side rummer den meget sangbare strofer som "Nu hælder Europa mod Sol igen" og Danmarkssangen "Danmark nu blunder den lyse Nat", dog her udsat for en flerstemmighed, der er betegnende for hele værket. Sangen blev oprindeligt skrevet til en af de sidste af Jeppe Aakjærs Jenle-fester, og når publikum i salen synger med på Rings gamle melodier bliver man nok overrasket over nogle "skæve" toner fra kor og orkester. Den får ikke lov at beholde sin uskyld. Man tør gætte på at højskolesangbogens komponister fra begyndelsen af århundredet ikke har haft øre

for de kosmiske digte, siden de holdt sig til at tonesætte mere jordnære temaer. På den anden side er der ikke langt fra Carl Nielsens Helios-ouverture til Thøger Larsens tunge kosmiske poesi, men til noget fælles værk er det altså aldrig blevet. Det rumlige var af gode grunde heller ikke dengang en del af det folkelige, det var før mænd på måne og rumskibe mod stjerner.

Et modernistisk tonesprog synes at imødekomme dele af Thøger Larsens digtning på en mere tidssvarende måde. Der er i denne komposition en utvungen, moderat brug af det, indenfor de muligheder komponisten - og ikke mindst musikpædagogen - Jørgen Plaetner har haft til sin rådighed. Hvad der kan lyde som disharmoni, kan man gerne kalde "sfærernes musik". Arhundredet har åbnet musikken for mange klangvirkninger, der er blevet eksperimenteret og gjort musikalske fund, og nogle af dem vil vi høre i dag. Specielt de tungere dele af kantaten, indledningssangen om den snurrende jord, synes at rumme en monumentalitet i sin klangrigdom, som gør teksten ære. Endelig er den lille afdeling om manden på balkonen og den danselystne pige en god mindelse om det "her-og-nu", der ellers godt kan blive helt borte i besyngelse af kosmos og natur. Den hurtige cirkus-sang bringer os også helt ned på jorden med sin betagelse og fortabelse i nu'et. "Hvor er min lille Kerne?" slutter den. Det er den mindste enhed, mikrokosmos, i det store makrokosmos.

Disse spændinger er forløst i en stor komposition, hvori vi på een og samme tid er på god dansk grund og dele af de store sammenhænge.

Et enkelt musikalsk lån har været nødvendigt for at få alle med i kantaten. Den afsluttes med Oluf Rings gamle melodi til "Danmark nu blunder den lyse Nat" fra alle lunger i salen.

Vi beder alle på denne måde være med til at synge Lemvig Gymnasium ind i fantasi-firserne og videre ind i det 21. århundrede, "frem af for-gangne Tider".

Indstudering og samarbejde.

Det gik hurtigt op for os, at vi med denne kantate, som både er et pædagogisk projekt, som skal vise tilblivelsen af et moderne musikværk, og som samtidig skulle være et værk, der skulle hvile i sig selv, måtte samarbejde med lokale musikalske kræfter udenfor skolen. Projektet har efterhånden involveret lige så mange udenfor skolen som indenfor. Det skyldes ikke mindst Lemvig-Thyborøn/Harboøre's musikskole, at projektet kunne gennemføres. Lederen af musikskolen, Poul Erik Henriksen, har i nært samarbejde med gymnasiets musiklærere Eva Zeuthen og Lasse Skovbakke, og lederen af slagtpøjsgruppen ved Herning Musikskole, Holger Schreiber, stået for planlægning og indstudering af en komposition, som er vanskelig. Det har krævet stor entusiasme, optimisme og - ikke mindst - arbejdssomhed at omsætte komponistens musikalske ideer til virkelighed. Deltagerne på den instrumentale side har måttet lægge andre musikalske planer til side for at deltage i dette arbejde. Det gælder musikskolens orkester, men også assistancen fra Nr. Nissum Seminariums orkester, Lemvig Amatør-orkester og Herning Musikskoles slagtpøjsensemble. Vi har med dette initiativ skabt grobund for et musikalsk samarbejde mellem de musikalske kræfter på egnen, som vi håber kan blive det første af mange.

Niels Bjerre- udstilling

ved Lisa Birk og Peter Bjerre

Det føltes naturligt for os at markere indvielsen af Lemvig Gymnasium med en udstilling af Niels Bjerre. Vi ville gerne vise værker, som folk normalt ikke har adgang til at se, så vi henvendte os til private indehavere. Vi har fået samlet en lille udstilling, som vises på lærerværelset.

Vi er meget taknemmelige for at det på denne måde lykkedes os at se et par generationer tilbage, ligesom tilfældet er med Thøger Larsen-kantaten. Vi er jo et nyt gymnasium, men vi skulle gerne kunne indgå i en dialog med den kulturelle fortid, som er levende her på egnen. Den varmeste tak til alle, som har været villige til at udlåne billeder til lejligheden.

Elevforestilling i Humanistisk Fællesområde:

PIGESIND - en collage af ord og toner.

"Jeg kan jo også blive gift", overvejer pigen med handélsskoleeksamen med to fremmede sprog, funktionær med pensionsordning og tre måneders opsigelse. Hun drømmer sig væk fra kontoret og skrivebordet med dets tilbagevendende bunker af papir, men ender med at dulme længslen og kedsomheden ved at stikke hen til slikmutter med indsamlingslisten for sig selv og de andre: "Det bliver ganske vist et par kilo mere, men det går der også noget tid med".

Vi møder denne pige i Vita Andersens moderne klassiker, digtsamlingen "Tryghedsnarkomaner". Det er en bog om sårbarhed, og om nødvendigheden af at få hård hud på sjælen - hvis man skal overleve som pige i en verden, hvor kvindefrigørelse stort set endnu kun er et spørgsmål om lovforslag og hensigtserklæringer.

"Hvornår lærte vi at sky ilden? Var det første gang vi skreg og ingen tog os op? Var det to løftede øjenbryn over en våd ble eller en ironisk voksen latter når vi stammende erklærede vor kærlighed?" Således udtrykker en anden fremtrædende, kvindelig digter det i et digt om og for "alle vi brændte børn". Det er Charlotte Strandgaard, som for nylig udgav en samling af pige- og kvindeportrætter, som alle vender tilbage til det foruroligende billede af pigens/kvindens udsathed. Nu sættes pigebarnet måske ikke længere ud for at sulte ihjel i bjergene. Og dog er det en kendsgerning, fastslår Charlotte Strandgaard: "At sulte sig ihjel i trettensårsalderen er næsten udelukkende noget som piger gør.... i et forsøg på at blive en fladbrystet dreng".

Vi præsenterer jer for en collage af digte og

musik om frygt, håb, flugt, trøst, længsel og livsmod. Lidt af hvert. Men mest om udsatte piger.

Medvirkende: Dorte Bækdal, Dorte Busk Sørensen og Ellen Refstrup, alle fra 3.a.

Instruktion: Michael Böss.

Forside: Lemvig Gymnasium (Foto Alf Aagaard.)

**Bagside: Udsyn over Ringkøbing Amt og omgivelser
set fra sydvest og 430 km's højde
fra rumlaboratoriet »Skylab» sommeren 1973.
(A. Lundbak/DGU).**

Omslag tryk: kn-offset, Herning.

Indvendig tryk: au-amtscentralen, Herning.

